

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

22. Melinde quid Xauerius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

bè compos, Confessionis sacrae piaculo & mysteriis vitimis ad mortem Christianam comparatus est à sancto Patre, qui prius ab eius latere non discessit quàm suorum dolore scelerum, & Dei fiducia plenus, animam efflasset, idque ipsa illa quam prædixerat nocte Dei seruus, qui iam magno illo perfunctus munere, & æterno vnus animæ lucro diues, tum demum ex Medici præcepto decubuit. Multorum certabat ambitus vt virum sanctum domi suæ haberent, deferebantque complures precibus omnem ægroto subsidij opem, tum quod ipse, vt verè aiebant, lecto egeret, ciboque meliori; tum quòd puriori, quàm esset nosocomij aura, quæ tot iacentium flatu, situ, graueolentia putris & morbida spirabatur. Verum vtcumque placitum Deo foret, mori aut viuere, nisi summè pauper, & cum pauperibus abnuat, & pauperum domo moueri recusauit: Creuit interim morbi malignitas, & de statu mentis triduo hominem deturbauit, quanquam in cæteris phreneticus, diuinis in rebus, nunquam à recto, veroque aberrauit, siue ipse per se de iis ageret, seu suggereretur ab alijs. Mente quoad hoc vnum vim mali edomante, septima tandem venæ sectione remisit febris, sensimque paulò post desit. Et si verò nondum planè recreatus, cogitur tamen nauim conscendere, cœptoque in Indiam pergere. Sosa enim dux classis, & ipse valetudine affecta, in omnem aut morbi, aut mortis euentum, habere voluit, cui se tutè fidentisque committeret, relictis potissimum eius socijs duobus, quos in Mozambico circa ægrotantes, cura derinebat, cui eius vice successerant. Ita illic traducta hieme vela fecit Martio ineunte, haud tamen in S. Iacobi quæ illos ex Lusitania vexerat; sed in naui oneraria, Couiani nomine quòd esset pondere leuior, & venti multo plus legeret, in quo illud obseruatu dignum, quòd reulere postea vectores, de S. Iacobi nauis ab Xauerio iam mente præceptum, cum ea portaretur, fuitque vaticiniorum primordium quibus semper in posterum claruit; audientis enim illam mirificè laudari, velut omnium quæ Indiam peterent instructissimam, & validissimam; è contrario illi minabatur, dictitans haud procul ab exitio abesse, quòd magna eorum quos exceperat clade nimis verum fuisse patuit, cum in Sallerana insula, ad Austium qua Bazainum inter, & Bandomam, sinum maris subit fluius Manapasser, miserabilem in modum confraeta est. Ea nunc in Mozambico relicta; in oras Africae, vt occurrerant, Equatorem versus in oneraria prouecti; applicuere denique Melindam.

22. Est hæc Saracenorum vrbs sanè pulcherrima, ad Oceani prospectum, in plano & aperto sita, palmetis aliisque plantis frugifero, satis, hortorumque delitijs vberi: muros habet quales in Europa; domos quidem vt Mauri, sed visu pulchras, vsuque commodas, ciues Mahometem sectantur, valido & bene habito corpore, animosi, & sicubi in iis regionibus, bello acres: nigro sunt colore, nudique incedunt, nisi quòd lino, vel gossipino tegunt ab umbilico ad medium femur, immodicis æstibus id quoque vestium ægrè ferentibus, cum ab æquinoctij linea, gra-

atibus.

22

Melinde quid
Xauerius.

du ferè altero tantum distent. Ceterum constans inter illos, Lusitanosque pax, vsusque commercij, & beneuolentiæ mutuus. In portus igitur conspectum vix classis venerat, & ad eam visendam, Ducemque salutandam, ingenti comitatu Rex statim adfuit, sed cum breues moras illic esset factura, nec ignoraret Xauerius quàm essent Mauri suis in erroribus pertinaces, tentauit nihilominus si quid posset in eorum salutem effici, & acuebat viri sancti ardorem, quod exscendentis animum miseratione simul, & lætitia inflexit, vt enim frequentes illic agebant Lusitani, suum habebant extra urbem quo humarentur sepulchretum; videns ergo vir Dei compositos tumulos fixis desuper cuique crucibus, & eminentiorem ceteris ex sculpto lapide, media in area extrantem, egregij operis & auro fulgentem; prouolutus in genua illam adorauit, incredibili voluptate, Christo gratulabundus, quodammodo, in hostili solo triumphanti, eiusque iam tum possessionem ineunti: quanquam indoluit vehementer iis crucibus honestari potius mortuos, quàm viuentes iuuari. Quare Deum rogauit, vt quas Christiani Maurorum in agro statuerant, Maurorum peccatoribus altè infereret. Post quæ aggressus de fide Christiana cum Mauris tractare, incidit vt quidam inter primarios, percontaretur ex eo, Christianorum vrbes an à pietate perinde defluerent, vt ab suo Mahomete Melinda: in qua ex fanis olim septemdecim, tria omninò superessent, & clausis cæteris, illa quoque à paucis adirentur. Mali fontem aiebat, grande aliquod nefas ab suis peccatum, quod cuiusmodi esset, non satis poterat cogitans diuinare. Nihil non egit Xauerius vt mentem hominis ab exitio ad salutem, ad Christum à Mahumeto traduceret; quæ cum omnia in auras spargerentur, & in auita superstitione defixus barbarus; neglectis propriis quæ illi Xauerius obiebat, in inuestigandis suorum peccatis fatigaret sese; missum denique illum fecit, suam interim illi ob oculos cecitatem ponens qui non aduerteret, Deum sibi fidelibus maximè fidelem, testari non obscurè, Sectam illam sibi esse inuisam, impiam, atque sacrilegam, quam nec vellet augeri neque conseruari. Nihilo stolidior alius, inter primos quos vocant Calciges Alcoranni doctòr, qui eandem conquestus solitudinem fanorum, & cultus veteris neglectum; sibi apud se statutum narrabat, nisi Mahumetes per se ipsemet intra biennium suos reuideret; sibi, inquam, ratum, de rebus animæ alia consilia inire, & religioni meliori suam operam locare: quam esse Xauerius diuinæ beneficentiæ gratiam obseruarat erga infideles, & vita profligatos, et si ad eam minimè aduertant, vt semper animo suo nutent, nec sint vnquam eius forte contenti.

23. Salutato Rege Melindano; post aliquam apud ipsum quietem repetita est nauigatio, promotaque per oras Africæ ad gradus sedecim, vsque Socotoram. Est verò Socotora promontorio Goardaso obiacens quo se maximè ad ortum Æthiopia protendit, inde ad felicem Arabiam reflectens, rubri maris toties decantati coarctat ostia. Leucas insula viginti longa est, nouem lata, septentrionum decimo tertio gradui subditur, in-

D. fanis

23

Socotora In-
sula.